

Kakva je uloga roditelja u razvoju govora djeteta?

Uloga roditelja je vrlo značajna. Jezik i govor se usvajaju slušanjem, imitiranjem i prakticiranjem. Zato su važne česte i dovoljno duge interakcije djeteta i roditelja u kojima ono može slušati jezik i govor odraslih i koristiti ga.

Govor odraslih treba biti prilagođen djetetu: treba biti umjerenog tempa, melodiozniji, malo višeg intenziteta, važno je da se koristi konkretan rječnik i kraće rečenice s puno, puno ponavljanja.

Zato je važno pričati djetetu o svemu što vas okružuje, o članovima obitelji, o stvarima iz okruženja, prijateljima, igri, igračkama, poslu, što imamo u kući, vrtu, zašto nam stvari služe, koristiti nove riječi i objasniti što one znače. To ne znači da će ih dijete moći odmah koristiti ali na taj način razvijate jezične vještine i stvarate pretpostavke za uspješnu komunikacije djeteta s okolinom.

Kada treba tražiti savjet i pomoć logopeda?

(odnosi se na period do tri godine starosti djeteta)

- Kada beba ne reagira na zvukove iz okoline
- Kada iza 6. mj. starosti ne počinje oponašati glasove koje čuje
- Ako je brbljanje, slogovanje siromašno
- Ako vas ne gleda u oči kada mu se obraćate
- Ako teško usmjerava pažnju
- Ako se prva riječ ne javi do 15. mj.
- Ako u dobi od 2. g. ne spaja dvije riječi u frazu, rečenicu
- Ako u dobi od 2-3 g. ne razumije riječi vezane za svakodnevne situacije
- Ako u dobi od 2-3 g. ne razumije jednostavne upute kao npr. donesi loptu, uzmi medu i slično.

Iva Mesec, prof. logoped,
stručni suradnik - savjetnik

RANI JEZIČNO – GOVORNI RAZVOJ

Prvi način dječje komunikacije je plač. Beba plače kad je gladna, žedna, mokra. Na taj način izražava svoje potrebe i komunicira s okolinom.

Igrajući se sa svojim govornim organima proizvodi različite glasove. Kako beba raste repertoar glasova je sve veći. Ta je vokalna igra slična kod svih beba bez obzira na jezično okruženje i u toj se dobi ne razlikuje čujuće od gluhog djeteta. Nakon 6.-og mjeseca, ako beba čuje, počinje osmišljeno proizvoditi glasove materinskog jezika, dok namjerna produkcija izostaje ako je sluh oštećen.

Govor se usvaja slušanjem i oponašanjem onoga što čuje. Dijete sluša kako riječi zvuče, kako se gradi rečenica. S progovaranjem usvaja pravila jezika i način korištenja u komunikacijskim situacijama.

Očekivani tijek razvoja jezika i govora od rođenja do 3. god.

- U prva **tri** mjeseca beba svoja raspoloženja izražava glasanjem, smijanjem i plakanjem.

- U periodu od **4-6** mjeseci igra se govornim organima, stvara mnoštvo glasova, mogu se čuti prve kombinacije samoglasnika i suglasnika kao ma, ta, de, ke i slično. Roditelji često misle da je dijete progovorilo, međutim pojava prve riječi a to je riječ sa značenjem, dogodit će se nešto kasnije.
- Od **6-9** mjeseci dijete više brblja, namjerno proizvodi glasove koje govore odrasli ako dijete ima uredan sluh, ako je sluh oštećen izostaje oponašanje glasova odraslih.
- Od **9-12** mjeseci javlja se prva riječ sa značenjem kao mama, tata; dijete imitira nove zvukove i akcije, zna značenje nekoliko riječi, vokalizacijom, pogledom ili gestom pokazuje što želi.
- U periodu od **12-18** mjeseci javlja se više riječi koje dijete može reći, ali puno više ih razumije, maše pa-pa, odmahuje glavom u značenju „ne“, reagira na svoje ime. Shvaća važnost komunikacije, shvaća da na taj način može zadovoljiti svoje potrebe.
- Od **18 mj.–2 godine** zna pokazati i imenovati svakodnevne stvari, spaja dvije riječi u rečenicu kao npr. Mama pa-pa..., rječnik se povećava, prevladavaju imenice.

- Od **2-3 g.** koristi sve vrste riječi, postavlja jednostavna pitanja, odgovara na postavljena pitanja, sluša kratke priče, lista slikovnice i imenuje slike, riječima izražava emocije, privlači pažnju riječima, gradi rečenicu od 2-4 riječi. Prisutno je tepanje što ponekad govor čini nerazumljivim široj okolini. Uključuje se u razgovor s odraslima.

Smatra se da je dijete s tri godine usvojilo osnove materinskog jezika. Koristi sve vrste riječi. Na apstraktan način uviđa odnose među riječima i koristi ta znanja u konstruiranju svojih rečenica. Tijekom vremena dječja gramatika polako sazrijeva i dobiva karakter gramatike odraslih. Izgovor glasova sazrijeva do školske dobi a rječnik i ostali jezični elementi se usavršavaju cijeli život.